

OVERDENKING WITTE DONDERDAG 2023

CrossPoint 'Zie het zelf maar op te lossen'

Lezingen:

Mattheüs 27: 1-4

1 De volgende ochtend vroeg namen alle hogepriesters met de oudsten van het volk het besluit Jezus ter dood te brengen. 2 Nadat ze hem geboeid hadden, leidden ze hem weg en leverden hem over aan Pilatus, de prefect. 3 Toen Judas, die hem had uitgeleverd, zag dat Jezus ter dood ver-oordeeld was, kreeg hij berouw. Hij bracht de dertig zilverstukken naar de hogepriesters en oudsten terug 4 en zei: 'Ik heb een zonde begaan door een onschuldige uit te leveren.' Maar zij zeiden: 'Wat gaat ons dat aan? Zie dat zelf maar op te lossen!

Mattheüs 27: 22-24

22 Pilatus vroeg hun: 'Wat moet ik dan doen met Jezus die de messias wordt genoemd?' Allen antwoordden: 'Aan het kruis met hem!' 23 Hij vroeg: 'Wat heeft hij dan misdaan?' Maar ze schreeuwden alleen maar harder: 'Aan het kruis met hem!' 24 Toen Pilatus inzag dat zijn tussenkomst nergens toe leidde, dat het er integendeel naar uit zag dat men in opstand zou komen, liet hij water brengen, waste ten overstaan van de menigte zijn handen en zei: 'Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen.'

Mattheüs 27: 11-14

11 Toen Jezus voor de prefect stond, stelde deze hem de vraag: 'Bent u de koning van de Joden?' Jezus zei: 'U zegt het.' 12 Maar op de beschuldigingen die de hogepriesters en oudsten tegen hem inbrachten, antwoordde hij niet één keer. 13 Daarop zei Pilatus tegen hem: 'Hoort u niet wat deze getuigen allemaal tegen u inbrengen?' 14 Hij gaf op geen enkele beschuldiging enig weerwoord, wat de prefect zeer verwonderde.

Sefanja 3: 14-17

14 Jubel, vrouwe Sion, zing van vreugde, Israël, juich met heel je hart, vrouwe Jeruzalem! 15 De HEER heeft het vonnis over jou tenietgedaan en je vijand verdreven. De HEER, de koning van Israël, is in je midden, je hebt geen kwaad meer te vrezen. 16 Op die dag zal men tegen Jeruzalem zeggen: 'Wees niet bang, Sion! Laat de moed niet zinken!'

17 De HEER, je God, zal in je midden zijn, hij is de held die je bevrijdt. Hij zal vol blijdschap zijn, verheugd over jou, in zijn liefde zal hij zwijgen, in zijn vreugde zal hij over je jubelen.

Introductie

Vandaag is het 'witte donderdag'. De start van het zogenaamde 'Triduüm sacrum', de drie dagen voorafgaand aan Pasen waarop achtereenvolgens het lijden, het sterven en het opstaan van Jezus wordt herdacht. Witte donderdag, goede vrijdag en stille zaterdag. Drie hele beladen dagen, die elk hun tragiek, maar ook hun hoop en verwachting kennen.

Kleden

Vandaag dus Witte Donderdag. De liturgische kleur van vandaag is wit. In de traditie werden op deze dag de altaren en de beelden in de kerk met een wit kleed bedekt, om daarna bedekt te worden met een paars kleed. Wit is de kleur van Witte Donderdag, paars is de kleur van Goede Vrijdag. Wit, de kleur van reinheid en onschuld, de kleur van Christus. Paars, de kleur van rouw, boete, inkeer.

Vermoorde onschuld

Intrigerend dat juist Wit de kleur van deze dag is. De kleur van onschuld. Want zoals we juist hebben kunnen lezen, zou je kunnen zeggen dat Witte Donderdag helemaal geen dag van de onschuld is. Integendeel.

*EERDER EEN DAG VAN WAT WIJ DAN NOEMEN DE **VERMOORDE ONSCHULD**.*

Net doen alsof

De vermoorde onschuld spelen... Dat is net doen alsof je van niets weet. Terwijl je eigenlijk precies weet wat er aan de hand is. In werkelijkheid ben je de intrigant. De slinkse bekonkelaar die alles in het geniep heeft geregeld en die, op het moment dat hij ermee wordt geconfronteerd, het iemand anders moeiteloos in de schoenen weet te schuiven. Dat zie je bij die hogepriesters en oudsten. Voor een paar centen weten ze Judas voor hun karretje te spannen. En als het dan *ein-de-lijk* bij Judas doordringt wat er écht staat te gebeuren en hij diepe spijt krijgt, hebben ze niets anders heeft te zeggen dan: "Wij weten van niks. Zie het zelf maar op te lossen."

Elie Wiesel

"Zie het zelf maar op te lossen." Dat is vermoorde onschuld ten top. Een ijzingwekkende onverschilligheid voor het lot van de ander. Elie Wiesel – holocaustoverlevende en auteur – heeft eens gezegd: "Ik heb altijd geloofd dat het tegengestelde van liefde niet haat is, maar onverschilligheid." Het kon ze niets schelen. Ze trokken zich het lot van Jezus niet aan. En al helemaal niet dat van zijn verrader Judas. Ze hadden het terug kunnen draaien. Ze hadden Judas kunnen rehabiliteren toen hij spijt kreeg. Maar ze

deden het niet. Ze deden niets. Met opzet niets. Ze speelden de vermoorde onschuld... ..met een dodelijk gevolg. Eerst Judas. En dan Jezus.

Pilatus

De vermoorde onschuld. Die zien we ook in het doen en laten van Pilatus. Deze prefect, een Romeins bestuurder die over Judea was aangesteld, was van een andere orde dan de hogepriesters en de oudsten. Hij was niet van de schone schijn. Integendeel. Pilatus stond bekend om zijn minachting jegens het geloof en de overtuigingen en gevoeligheden van de joden. Zo liet hij een afgodenbeeld middenin Jeruzalem plaatsen en gebruikte hij geld uit de tempelkas om een watervoorziening te laten aanleggen. De opstanden die dit veroorzaakte sloeg hij met bruto geweld neer.

Eén man opofferen

Maar de Pilatus die we vanavond zien heeft ineens wel oor voor een menigte die opstand komt. Wat kan hem het ook schelen. Het gaat maar om het leven van één man. Een man als zovelen. Een man zoals hij er al honderden ter dood heeft veroordeeld. Hij doet nog een lafhartige poging om het volk te laten kiezen tussen Barabbas en Jezus. Maar de meute wil bloed zien. En wie is hij om ze dat te ontkennen? Bovendien: één man opofferen is gemakkelijker dan een hele opstand neerslaan.

Handen wassen in schuld

En dus laat hij water komen, en doet wat inmiddels spreekwoordelijk is geworden voor: hij wast zijn handen in onschuld. "Ik ben onschuldig aan de dood van deze man", zegt de prefect die Jezus uitlevert om gekruisigd te laten worden: "Zie het zelf maar op te lossen."

"Zie het zelf maar op te lossen."

Niet mijn probleem...

Die woorden hebben we nu twee keer gehoord. Woorden van stuitende onverschilligheid. Woorden van minachting. Woorden die zeggen: zoek het zelf maar uit. Ik heb er niets mee te maken! Jouw probleem, niet mijn probleem.

Drie keer

Ik heb geleerd dat wanneer iets in de bijbel drie keer gebeurt, dat je dan moet opletten. En je zou denken dat het woord nu aan Jezus is. Dat de zoon van God nu óók die woorden in de mond neemt.

Neem het hem eens kwalijk

Neem het hem eens kwalijk. Hij had niets dan goeds gedaan. Mensen veranderd, mensen genezen, mensen een unieke blik gegund in het komende Koninkrijk van God. Mannen en vrouwen die onrein waren verklaard raakte hij aan. Met mensen die door de maatschappij werden uitgespuugd deelde hij de maaltijd. Hij sprak woorden van wijsheid en van grote, grote liefde.

NEEM HET HEM EENS KWALJK. NEEM HET GOD EENS KWALJK. HIJ HEEFT ALLE RECHT OM KLAAR TE ZIJN MET DEZE SCHEPPING. MET DEZE AARDE VOL ONRECHT, VOL ONVERSCHILLIGHEID, VOL 'ZIE HET ZELF MAAR OP TE LOSSEN'.

Laatste woord

Maar het blijft bij die twee keer. Want God heeft het laatste woord. Jezus heeft het laatste woord. En niet klinkt het weer 'zie het zelf maar op te lossen'. Nee, er klinkt niets. Geen verwijt. Geen woede. Maar ook geen berusting. Integendeel. In zijn zwijgen spreekt Jezus boekdelen. In zijn zwijgen heeft hij lief. De Heer heeft het vonnis over jou teniet gedaan. Je hebt niets meer te vrezen. In zijn zwijgen heeft hij jou lief. Zo lief. Zo innig lief. Vandaag is het *Witte* donderdag, omdat Hij jou zo ziet: wit, helemaal rein – schoon door zijn bloed.

Amen.